

שאלתה: הוראת גמרא

.1

11302	מספר פריט:
R1349	מיון:
מחקר	סוג:
שבי בראי הספרות התלמודית	כותר:
מור, שגית	מחבר:
בית ברל	מו"ל:
2013	שנה:
52	עמודים:
בית ברל	מקום:
ספרות; פעילות ציונית בחו"ל; משנה, הוראתה; תלמוד, הוראתו;	מילות מפתח:
בתמיכת מכון מופ"ת	הערות:
2 עותקים	תקציר מנהלים:

.2

12038	מספר פריט:
R1504	מיון:
מחקר	סוג:
תפיסות מורי תלמוד בזיקה לתהליכים ותמורות בהוראת המקצוע בישיבות התיכוניות ובאולפנות - עבודת דוקטורט	כותר:
קלרמן, אביחי	מחבר:
אוניברסיטת תל-אביב	מו"ל:
2013	שנה:
233	עמודים:
תל-אביב	מקום:
תלמוד, הוראתו; תורה שבעל-פה, הוראתה; דרכי-הוראה; בחינות בגרות;	מילות מפתח:
	טקסט מלא:

.3

11053	מספר פריט:
R1297	מיון:
מחקר	סוג:
מוסר ואירוניה בסיפור התלמודי על אבא חלקיה	כותר:
רוזנברג, מיכל	מחבר:
ק"י	מו"ל:
2012	שנה:
35	עמודים:
באר שבע	מקום:
תלמוד, הוראתו;	מילות מפתח:
בתמיכת מכון מופ"ת	הערות:
2 עותקים	

.4

מספר פריט: 10730
מיון: 01.32.3
סוג: ספר
כותר: אסופת סוגיות בתלמוד : קידושין ובבא בתרא : על פי התכנית החדשה של מבחני הבגרות במסלול תלמוד
מו"ל: משרד החינוך, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים
סידרה: תכניות לימודים
שנה: 2011
עמודים: 123
מקום: ירושלים
מילות מפתח: פיתוח תכניות לימודים; תכניות לימודים; תלמוד, הוראתו; יהדות;

.5

מספר פריט: 9043
מיון: R940
סוג: מחקר
כותר: גישה חדשה להוראת תלמוד למתחילים בתחילת המאה העשרים : ניתוח קוריקולארי של סדרת ספריושל יעקב גולדמן איש פינסק
מחבר: אמיד, יעקב
מו"ל: שאנן
שנה: 2006
עמודים: 43
מילות מפתח: תלמוד, הוראתו;
הערות: בתמיכת מכון מופ"ת
 3 עותקים

.6

מספר פריט: 9079
מיון: P5
סוג: מאמר
כותר: הוראת החלק ההלכתי שבתורה
מחבר: רביב, רבקה
מו"ל: אורות ישראל
שנה: 2006
בתוך: טללי אורות
כרך: 12
עמודים: 116-132
מילות מפתח: תורה שבעל-פה, הוראתה; מדעי-היהדות, הוראתם; משנה, הוראתה; תלמוד, הוראתו; חינוך דתי;

.7

9080	מספר פריט:
P05	מיון:
מאמר	סוג:
הוראת המקרא בחברה הישראלית	כותר:
אונגר, מיכל	מחבר:
אורות ישראל	מו"ל:
2006	שנה:
טללי אורות	בתוך:
12	כרך:
133-154	עמודים:
תורה שבעל-פה, הוראתה; מדעי-היהדות, הוראתם; משנה, הוראתה; תלמוד, הוראתו;	מילות מפתח:
דתיים; מעמד המורה;	

.8

9081	מספר פריט:
P05	מיון:
מאמר	סוג:
מורה הנבוכים: הגות או פרשנות מקרא?	כותר:
רביב, דניאל	מחבר:
אורות ישראל	מו"ל:
2006	שנה:
טללי אורות	בתוך:
12	כרך:
171-181	עמודים:
תורה שבעל-פה, הוראתה; מדעי-היהדות, הוראתם; משנה, הוראתה; תלמוד, הוראתו;	מילות מפתח:

.9

8761	מספר פריט:
P19	מיון:
מאמר	סוג:
הצעה למיון וסיווג המינוח של השיח התלמודי בכלי עזר בהוראת התלמוד	כותר:
גולדסמית, שמחה	מחבר:
ליפשיץ	מו"ל:
2005	שנה:
מים מדליו : שנתון המכללה הדתית למורים	בתוך:
16	כרך:
223-246	עמודים:
תלמוד, הוראתו;	מילות מפתח:

.10

8142	מספר פריט:
P14	מיון:
מאמר	סוג:
הוראת גמרא למתחילים בשלהי המאה ה-19 : ניתוח קוריקולרי של "ספר המדריך"	כותר:
אמיד, יעקב	מחבר:
שאנן	מו"ל:
2004	שנה:
שאנן : שנתון המכללה הדתית לחינוך	בתוך:

כרך: 9

עמודים: 343-365

מילות מפתח: חינוך יהודי; תכניות לימודים; ספרי לימוד; תולדות החינוך; תלמוד, הוראתו; אירופה;

.11

כותר:

הוראת גמרא באמצעות מחשב בביתה"ס ובחט"ב של הממ"ד / ד"ר צבי קנריק.

מחבר/יוצר:

קנריק, צבי.

שנת פרסום:

2001

נושאים:

הוראה והדרכה באמצעות מחשבים (לא באינטרנט)

מחשבים במדעי היהדות

חינוך ממלכתי דתי

יהדות -- הוראה

מתוך:

שמעתין, 39 (146): 137-149, 2001

שפה: עברית

<http://www.orot.ac.il/publications/shmaatin/177/146-> קישור לטקסט המלא:

[16.pdf](#)

.12

כותר:

הוראת המחלוקת בשיעורי גמרא ותושבע"פ / הרב שמעון לוי.

מחבר/יוצר:

לוי, שמעון (רב).

שנת פרסום:

2000

נושאים:

מחלוקת (הלכה יהודית)

.13

כותר:

הוראת תלמוד באמצעות כלים חזותיים / צבי קנריק.

מחבר/יוצר:

קנריק, צבי -- מכללת ליפשיץ

שיוך מוסדי:

מכללת ליפשיץ

שנת פרסום:

2014

נושאים:

תפיסה חזותית

דיאגרמות

אמצעי עזר להוראה

תלמוד בבלי -- הוראה

מזהה:

ISSN 0792-9110

מתוך:

מים מדליו , 25-26 :431-448 , 2014/2015

שפה: עברית

תקציר:

במשך דורות לימדו "המלמדים" גמרא בצורה מסורתית, באותו האופן את התורה באופן שה"מלמד" שלהם לימד אותם. עד היום סבורים חלק מהמלמדים האלה שאין להשתמש באמצעים ויזואליים, אלא די להיצמד לטקסט הוורבלי ולתת לילד הצעיר להתמודד בעצמו עם הקשיים הרבים בלימוד התלמוד. פרופ' יונה פרנקל ז"ל היה החלוץ בבניית כלים המגשרים בין הלוגיקה התלמודית לבין המערך הקוגניטיבי של הנוער הצעיר. כבר לפני למעלה מחמישים שנה סבר פרנקל שאין ללמד טקסטים תלמודיים ללא סיוע ויזואלי. הוא הבין שהחשיבה שמתפתחת אצל הילד בימינו היא חזותית בעיקרה, ומכאן שיש צורך לגשר בין הטקסט התלמודי למערך הקוגניטיבי של הילד באמצעות כלים חזותיים. במאמר זה ניסינו להוכיח באמצעות כלים מחקריים וכלים קליניים את היתרונות של אחד מהאמצעים החזותיים הנפוצים בהוראת תלמוד - הטבלה. אנו תקווה שהמכללות למורים יעניקו לפרחי ההוראה כלים מתאימים הוראת גמרא, ובעיקר ילמדום את השימוש בכלים חזותיים.

ספרות חז"ל

תורה שבעל פה -- הוראה

תנאים

אמוראים

בית שמאי

בית הלל

מתוך:

שמעתין, 38 (143): 47-69, 2000; 38 (144): 81-89, 2001

שפה: עברית

.14

כותר:

כאילו גמרא (על לימוד הגמרא בישיבות התיכוניות) / הרב דוד פוקס.

הערה:

במאמר נדונה הגמרא ומרכיביה, וכן נבדק הקשר בין שם המקצוע "למוד גמרא" לבין

הדברים הנלמדים בפועל

מחבר/יוצר:

פוקס, דוד.

שנת פרסום:

2004

נושאים:

ישיבות תיכוניות

תלמוד תורה

תלמוד בבלי

תלמוד ירושלמי

תלמוד בבלי -- הוראה

תלמוד ירושלמי -- הוראה

מתוך:

צהר: כתב-עת תורני , 17 : 143-148 , 2004

שפה: עברית

קישור למאמר: http://asif.co.il/?wpfb_dl=1337

.15

כותר:

חדשנות בהוראת גמרא או שמרנות - מאתים שנות התלבטות / ד"ר יעקב אמיד.

הערה:

לפני 200 שנה הציג הרב חנניה אלחנן חי כהן את ספרו "שערי תלמוד" שנועד לבני שתיים עשרה. יחידת ההוראה הבסיסית בספר מכילה קטע קצר מהתלמוד ונקראת "הלכה". בשלב ראשון מוצע שהתלמידים ילמדו בכל יום הלכה אחת ואחרי 12 שבועות לערך יוסיפו פירוש רש"י. בשלב השלישי מציע המחבר שהתלמידים יחזרו שוב על ההלכות - תוך כדי עיון בהעמקה בכללים שהמחבר הוסיף לכל הלכה, כדי לאפיין את הדיון התלמודי. המאמר מציג אבני דרך של חידושים חינוכיים בהוראת גמרא, שמחבריהם פרסמו אותם לשימוש תלמידים מתחילים - כשלב מכין לקראת לימוד גמרא על הסדר מתוך מסכת רגילה. המאמר מתמקד באותם חידושים ההולמים את הקריטריונים הבאים: ספר לימוד שהודפס במיוחד עבור תלמידים ושאינו דן במסכת מסויימת או רק בפרק מסויים, ועל כן ניתן להסיק ממנו, כיצד חשב המחבר להכשיר את התלמיד למטרה המוצהרת. יש יותר ממהדורה אחת מספר זה, ועל כן ניתן להניח שלא היה זה ניסיון חד-פעמי, אלא חידוש, שהיה לו ביקוש. הספרים בהם ידון המחבר הם: "לקח טוב" (1818), "המדריך" (1882), "גמרא למתחילים" (1902), "תלמוד לתלמיד" (1950), ו"פרקי גמרא" שפותח בשנות השמונים והתשעים של המאה העשרים.

מחבר/יוצר:

אמיד, יעקב.

שנת פרסום:

2011

נושאים:

תלמוד בבלי -- הוראה

מתוך:

שמעתין , 49 (180): 101-112, תשע"א, 2011

שפה: עברית

קישור למאמר: <http://www.orot.ac.il/publications/shmaatin/177/180-8.pdf>

.16

כותר:

היחס לחידושים פדגוגיים בהוראת גמרא בשלהי המאה הי"ט / יעקב אמיד.

הערה:

המאמר עוסק בפולמוס ציבורי סביב פרסומה של מקראה להוראת גמרא, "המדריך על במותי ים התלמוד", פרסבורג 1882. על רקע פולמוס זה מוסברת העובדה שלמהדורה הראשונה של הספר צורפו למעלה מ-120 כתבי הסכמה של רבנים מרחבי העולם היהודי. רבים ממכתבי הסכמה אלו יכולים לשמש תעודות מקוריות לחקר הגות בחינוך היהודי ותולדותיו. במאמר מובאות דוגמאות למכתבי הסכמה, מהם ניתן לדלות פרטים הנוגעים לתולדות החינוך היהודי בגלויות שונות, באותה תקופה. במכתבים אחרים יכול תוכן ההסכמה ללמד אותנו על עמדתו של הכותב כלפי החידוש החינוכי שלפניו, בפרט, וכלפי הצורך בשינויים בהוראת הגמרא, בכלל. העובדה שטיעוניהם של המתנגדים ושל התומכים נראים מוכרים לבני דורנו, מביאה להעלאת השערה, כי הטיעונים בעד ונגד חידוש חינוכי בהוראת תורה שבעל פה הם אימננטיים להוראת מקצוע זה. בנוסף למאמר מובאים פרטים לגבי 43 הסכמות, מהמפורסמים שבין המסכימים.

מחבר/יוצר:

אמיד, יעקב.

שנת פרסום:

2005

נושאים:

ספרי למוד

חנוך יהודי -- הונגריה

חנוך יהודי -- היסטוריה

יהודי הונגריה

תעודות ומקורות היסטוריים

שנוי חנוכי

תלמוד בבלי -- הוראה

הסכמות (ספרים)

מזהה:

ISSN 1565-0243

מתוך:

הגות , 7 : 100-65, 2005

שפה: עברית

http://www.daat.ac.il/daat/ktav_et/maamarim/giczo-קישור למאמר: amiram.pdf

.17

כותר:

שיטה מחודשת בהוראת גמרא - על שלושה ספרים חדשים בהוראת הגמרא / ד"ר יהודה שורץ.

הערה:

כותרת מאמר זה מצביעה על שלשה ספרים שהתפרסמו בשנים האחרונות, שעניינם הוא הצעת דרך בלימוד ובהוראת גמרא. ספר אחד מציע דרך שיטתית ושמרנית להנחיית המורים להוראת גמרא (פרופ' יצחק שלזינגר וחבריו). שני ספרים אחרים מציעים הצעות מהפכניות ושבירת כלים (הרב שג"ר וד"ר גבריאל חזות). בספר אחד המלצה על עבודה יסודית בהדרכת לומדי הגמרא, אריח על גבי לבינה. בשני הספרים האחרים – מעוף, תעוזה, טלטלה אידיאולוגית, רעמים וברקים.

מחבר/יוצר:

שורץ, יהודה.

שנת פרסום:

2012

נושאים:

חינוך דתי

תלמוד בבלי -- הוראה

מתוך:

שמעתין , 50 (183): 161-171, תשע"ג, 2012

שפה: עברית

<http://www.orot.ac.il/publications/shmaatin/177/183-13.pdf>

.18

כותר:

"האם עלינו ללמד גמרא במדינת ישראל כמו שלמדו בפוניביז'?" / הרב ד"ר צבי קנריק.

הערה:

האם להמשיך את שיטת הלימוד שהיתה נהוגה בישיבות שבליטא ובפולין לפני השואה?

מחבר/יוצר:

קנריק, צבי.

שנת פרסום:

2001

נושאים:

יהדות -- הוראה

שיטות הוראה

ישיבות דתיות -- ליטא

ישיבות דתיות -- פולין

מתוך:

שמעתין , 38 (145): 56-65, 2001

שפה: עברית

<http://www.orot.ac.il/publications/shmaatin/177/145-7.pdf>

.19

כותר:

"התלמוד... מקצתו כתוב ומקצתו על פה" - אינטרנט, תורה שבעל פה, והוראת גמרא / עוזיאל פוקס.

הערה:

המאמר עוסק בהשפעת האינטרנט על דרכי הלמידה והחשיבה האנושיים, ועל השפעתו על לימוד הגמרא והוראתה.

מחבר/יוצר:

פוקס, עוזיאל.

שנת פרסום:

2006

נושאים:

הוראה ולמידה מתוקשבות

קשוריות (תקשרת מחשבים)

תלמוד בבלי -- הוראה

מתוך:

דמוי: כתב עת לספרות, אמנות, בקורת ותרבות יהודית, 26: 40-45, 2006

שפה: עברית